

«АҚТӨБЕ ҚАЛАСЫНЫҢ БІЛІМ БӨЛІМІ» ММ
«BILIM QAZYNA» ММ
ЖШС "Nursultan 7 ясли-сад" балабақшасы

Ақтөбе қаласы білім бөлімі ММ
2025 жылғы «11» 08
№ бұйрығымен
БЕКІТІЛДІ

**«Би өнері-өнердің шыңы»
бағдарламасы**
(ортаңғы ,ересек, мектепалды топтарға арналған)

Ақтөбе, 2025 жыл

Бағдарламаның негізі: Ж. А. Жұмабаева – «Балабақшадағы музыка және би сабағы» – Алматы: «Мектеп», 2016 жылғы еңбегіне сүйене отырып жасалды.

Құрастырған: Әкиева Ақгүл Ерболатқызы – би өнері жетекшісі

Ақтөбе қаласы ЖШС "Nursultan 7 ясли-сад" ЖШС балабақшасының педагогикалық кеңес отырысында «Би өнері-өнердің шыңы» бағдарламасы талқыланды және бекітілді

Хаттама №1

«27» тамыз 2025 жыл

Ақтөбе қаласы ЖШС "Nursultan 7 ясли-сад" балабақшасының меңгерушісі

А.Т Тажиданова

Қалалық сараптама комиссияның отырысында «Би өнері-өнердің шыңы» бағдарламасы мақұлданды

№ 1 хаттама

«27» 08 2025 жыл

Сараптау комиссиясы төрағасы

М.Косымбаева

(жолы)

Ақтөбе қаласы "Nursultan 7" ЖШС бөбекжай-балабақшасының би өнері
жетекшісі

Әкиева Ақгүлдің Ерболатқызының "Би өнері – өнердің шыңы" атты ақылы
қызмет бағдарламасына

ПҚІР

Әкиева Ақгүлдің «Би өнері – өнердің шыңы» атты ақылы қызмет бағдарламасы мектепке дейінгі жастағы балалардың эстетикалық талғамын қалыптастыруға, музыкалық ырғақ сезімін дамытуға және сахналық мәдениетті меңгеруіне бағытталған. Бағдарлама құрылымы жүйелі әрі баланың жас ерекшеліктеріне сай құрылған. Сабақ мазмұны баланың дене қимылдарын, ырғақтық сезімін, көркемдік-шығармашылық қабілеттерін дамытуға арналған жаттығулар мен би түрлерін қамтиды. Сонымен қатар, ұлттық би элементтері мен қазіргі заманғы хореографияны үйлестіре отырып, тәрбиелік және патриоттық бағыттағы мақсаттарды іске асырады.

Бағдарлама барысында балалар сахнада өзін-өзі еркін ұстауға, топпен үйлесімді жұмыс жасауға және өз ойын қимыл арқылы жеткізуге дағдыланады. Бұл олардың эмоционалдық, рухани, шығармашылық дамуына оң әсер етеді.

Сондай-ақ, қауіпсіздік ережелері, жаттығу кезеңдері мен сабақтың ұзақтығы нақты көрсетіліп, әдістемелік тұрғыдан толық негізделген.

Қорытынды: «Би өнері – өнердің шыңы» бағдарламасы мектепке дейінгі балалардың шығармашылық қабілеттерін дамытуға, сахналық мәдениетті меңгеруіне ықпал ететін заманауи әрі мазмұнды әдістемелік құрал ретінде қолдануға ұсынылады.

Декан Phd, старший преподаватель

Актюбинского регионального университета им.К.Жубанова

Ә.Т.Буранкулов

ТҮСІНІК ХАТ

Бүгінгі таңда мектепке дейінгі білім беру жүйесінде балалардың жан-жақты дамуына, соның ішінде эстетикалық және шығармашылық қабілеттерін дамытуға баса мән берілуде. Би өнері – балалардың дене қимылдарын жетілдіріп қана қоймай, олардың музыкалық есту қабілетін, ритмдік сезімін, сахналық мәдениетін және өзін-өзі еркін ұстау дағдыларын дамытудың тиімді жолы болып табылады.

"Би өнері – өнердің шыңы" атты ақылы қызмет бағдарламасы – 4–6 жас аралығындағы мектепке дейінгі балалардың жас ерекшеліктерін ескере отырып құрастырылған хореографиялық курс. Бағдарлама арқылы балалар ұлттық құндылықтармен танысып, қазақ халық биінің элементтерін меңгереді, заманауи би қимылдарын үйреніп, шығармашылық қабілеттерін дамытады.

Сабақтар ойын және қозғалыс арқылы ұйымдастырылып, балалардың қызығушылығы мен белсенділігін арттыруға бағытталған. Әрбір сабақ баланың жеке қабілетін ашуға, өзіне деген сенімділігін қалыптастыруға ықпал етеді. Сонымен қатар, би үйірмесі – балабақшадағы мерекелік іс-шаралар мен концерттерге дайындық барысында да үлкен маңызға ие. Бағдарламаның мақсаты:

Балаларға би өнерінің негіздерін үйрету арқылы олардың эстетикалық талғамын, дене сымбатын, музыкалық ырғақты сезіну қабілетін және сахналық мәдениетін қалыптастыру.

Бағдарламаның мақсаты:

Мектепке дейінгі жастағы балалардың эстетикалық және рухани дамуын қамтамасыз ете отырып, олардың дене қозғалысы мәдениетін, музыка мен ырғақты сезіну қабілетін, сахналық бейнесін және шығармашылық әлеуетін би өнері арқылы жан-жақты қалыптастыру. Ұлттық және заманауи би элементтерін ұштастыра отырып, баланың бойына әсемдікке, өнерге, ұлттық құндылықтарға деген сүйіспеншілік пен қызығушылықты ояту, өз-өзіне деген сенімділік пен сахнада еркін әрекет ету дағдыларын дамыту.

- Бұл мақсат арқылы

Балалар би өнерінің қыр-сырын түсініп, қимыл-қозғалыс арқылы өзін-өзі білдіруді үйренеді; Ұлттық және жалпыадамзаттық мәдениетпен танысып, би арқылы оны жеткізудің жолдарын меңгереді;

Топпен жұмыс істеу, сахнада өзін-өзі ұстау, тыңдау, сезіну, қиялдау және шығармашылық бейне жасау сияқты қабілеттері дамиды.

Міндеттері:

Балалардың қимыл-қозғалыс дағдыларын жетілдіру;
Ұлттық және заманауи би түрлерімен таныстыру;
Музыкалық ырғақ пен дене қозғалысының үйлесімділігін дамыту;
Балалардың шығармашылық қабілетін арттыру;
Сахнада өзін-өзі еркін ұстауға тәрбиелеу.

БАҒДАРЛАМАНЫҢ ӨЗЕКТІЛІГІ

Қазіргі заман балабақшаларында баланың жан-жақты дамуына ерекше назар аударылады. Оның ішінде хореография – баланың физикалық дамуы мен эстетикалық талғамын жетілдірудің маңызды құралы. Би сабағы – баланың дене сымбатын түзетіп, әсемдік пен сұлулыққа тәрбиелейді, ұлттық өнерге деген қызығушылығын арттырады.

Бағдарламаның өзектілігі келесі факторлармен айқындалады:

Ұлттық тәрбиені насихаттау: Қазақтың ұлттық би элементтерін меңгерту арқылы балаларға туған елдің мәдениеті мен өнеріне деген құрмет қалыптастырылады.

Эстетикалық және эмоционалдық даму: Музыка ырғағымен қозғалу – баланың ішкі сезімін сыртқа шығаруға, көңіл-күйін көтеруге, шығармашылық шабытын оятуға көмектеседі.

Салауатты өмір салты: Би – қозғалыс арқылы дене шынықтырудың тиімді тәсілі. Ол балалардың икемділігін, тепе-теңдігін, тыныс алуын және қозғалыс координациясын жақсартады.

Шығармашылық ойлау: Би арқылы бала өзін-өзі еркін көрсетуге, қиялымен жұмыс істеуге үйренеді.

Әлеуметтік бейімделу: Топпен жұмыс жасау барысында балалар бір-бірін тыңдауға, бірігіп әрекет етуге үйренеді.

Осы бағдарлама балаларды жан-жақты тәрбиелеуге, ұлттық өнерге баулуға, салауатты және мәдениетті тұлға ретінде қалыптастыруға бағытталған.

Сабақ кестесі:

Аптасына 2 рет, әр сабағы – 30 минут

Бағдарлама мазмұны:

1. Кіріспе бөлім (қыркүйек – қазан):

- * Би өнерімен таныстыру;
- * Жылыту жаттығулары;
- * Қарапайым қимыл-ритм ойындары;
- * Музыкалық ырғақты сезіну қабілетін дамыту.

2. Негізгі бөлім (қараша – сәуір):

- * Қазақ халық биінің элементтері
- * Заманауи балалар биінің негіздері
- * Тұлғаның қимыл-қозғалыс координациясын дамыту
- * Қарапайым хореографиялық композициялар үйрену
- * Жеке және топтық би қойылымдарын дайындау

3. Қорытынды бөлім (мамыр):

- * Қорытынды би қойылымы
- * Ата-аналарға арналған есептік концерт. Балалардың жетістіктерін бағалау

Оқыту әдістері:

Көрнекілік (бейнематериалдар, айна, костюмдер)

Қайталау және жаттықтыру

Шығармашылық тапсырмалар

Ойын элементтері

Күтілетін нәтиже:

Бағдарлама соңында балалар:

Би қимылдарын еркін орындай алады;

Сахнада еркін әрекет етеді;

Ұлттық және заманауи би элементтерін ажырата алады; Музыканы тындап, ырғағына сай қозғала алады;

Топпен үйлесімді жұмыс жасауға бейімделеді.

Бағалау түрі:

* Қорытынды концерттегі көрсетілім

* Оқу процесіне белсенді қатысу

* Жеке даму динамикасы

Қосымша ақпарат:

* Балаларға ыңғайлы киім (биге арналған) қажет;

* Сабақтар балабақша ішінде арнайы бөлмеде өткізіледі;

* Әр мерекелік іс-шараға би қойылымдары енгізіледі.

**ҚЫРКҮЙЕК АЙЫНЫҢ ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЫ
ТАНЫСУ ЖӘНЕ ЫРҒАҚ**

№	Тақырып атауы	Сағат саны
1	Би өнерімен танысу .Би деген не?	1
2	Би сабағындағы тәртіп	1
3	Ритм мен ырғақ	1
4	Қимылды ойындар	1
5	Қол қозғалыстары	1
6	Аяқпен қозғалыс	1
7	Дененің тік тұру қалпы	1
8	Қайталау сабағы	1

Қазан айының тақырыптық жоспары

№	Тақырып атауы	Сағат саны
1	Жылыту жаттығулары	1
2	Бас айналу және иілу	1
3	Қазақ биінің бастапқы элементтері	1
4	Би және мимика	1
5	Би адымдары	1
6	Қарапайым би байланысы	1
7	Би жаттығуларын сахналау	1
8	Қайталау сабағы	1

**Қараша айының тақырыптық жоспары
ҚАЗАҚ ХАЛЫҚ БИІ**

№	Тақырып атауы	Сағат саны
1	Қазақ халқының би мәдениеті	1
2	"Қамажай" биінің элементтері	1
3	Қазақи иілу мен тұрыстар	1
4	"Сыңсу" мотивіндегі қимылдар	1
5	Қазақ биінде топпен жұмыс	1
6	Ұлттық би мен музыка байланысы	1
7	Қазақ биінен этюд	1
8	Қайталау және бекіту	1

**Желтоқсан айының тақырыптық жоспары
МЕРЕКЕЛІК КӨРІНІС**

№	Тақырып атауы	Сағат саны
1	Қысқы ырғақтар	1
2	Ақшақар биі"	1
3	Мерекелік қойылым дайындау	1

4	Қимылды ойындар	1
5	Қорытынды дайындық	1
6	Жаңа жылдық қойылым	1

Қаңтар айының тақырыптық жоспары
ПЛАСТИКА ЖӘНЕ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

№	Тақырып атауы	Сағат саны
1	Қимыл-қозғалыс икемділігі	1
2	Қол мен саусақ пластикасы	1
3	Сахналық бейне жасау	1
4	Шығармашылық этюд	1
5	Мимика мен қимыл	1
6	Қысқы көрініс биі	1
7	Шағын сахналық би	1
8	Қайталау сабағы	1

АҚПАН айының тақырыптық жоспары
ҰЛТТЫҚ МҰРА

№	Тақырып атауы	Сағат саны
1	Қазақ халқының салт-дәстүрлері	1
2	Алтыбақан" би элементтері	1
3	"Қара жорға" қимылдары	1
4	Ұлттық музыканың ерекшелігі	1
5	Би арқылы әңгімелеу	1
6	Би мен костюм байланысы	1
7	Ұлттық би композициясы	1
8	Қайталау және репетиция	1

Наурыз айының тақырыптық жоспары
–ҰЛЫСТЫҢ ҰЛЫ КҮНІ

№	Тақырып атауы	Сағат саны
1	Көктемгі көңіл-күй	1
2	"Наурыз биі"	1
3	Би мен ойын элементтері	1
4	Мерекелік көрініс	1
5	Қазақтың киелі биі	1
6	Репетиция	1
7	Наурыз концерт	1

8	Қайталау және бағалау	1

**СӘУІР айының тақырыптық жоспары
ҚОРЫТЫНДЫ ЖҰМЫС**

№	Тақырып атауы	Сағат саны
1	Би элементтерін қайталау	1
2	Музыка мен ырғақты біріктіру	1
3	Репертуар дайындау	1
4	ІІІ ағын топпен жұмыс	1
5	Сахналық мәдениет	1
6	Қойылымды аяқтау	1
7	Қорытынды концерттік дайындық	1
8	Ішкі көрсетілім	1

**МАМЫР айының тақырыптық жоспары
ҚОРЫТЫНДЫ КОНЦЕРТ (10 сабақ)**

№	Тақырып атауы	Сағат саны
1	Концерттік дайындық	1
2	Топтық үйлесімділік	1
3	Киіммен дайындық	1
4	Қорытынды қойылым дайындау	1
5	Қозғалыс еркіндігі	1
6	Мимика мен сахнада өзін ұстау	1
7	Қорытынды концерт	1
8	Бағалау сабағы	1
9	Марапаттау сабағы	1
10	Қоштасу биі	1

ҚОРЫТЫНДЫ:

Бұл тақырыптық жоспар баланың жас ерекшелігіне, даму деңгейіне және қызығушылығына бейімделген. Сабақтар ойын түрінде ұйымдастырылып, ұлттық және заманауи элементтерді үйлестіреді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Қ. А. Жетпісбаева – «Мектепке дейінгі балалардың эстетикалық тәрбиесі» – Алматы: «Өлке», 2015.
2. Г.Ә. Уайсова – «Мектепке дейінгі ұйымдарда хореография сабақтарын ұйымдастыру әдістемесі». – Астана: 2020.
3. Ж. А. Жұмабаева – «Балабақшадағы музыка және би сабағы» – Алматы: «Мектеп», 2016.
4. «И. А. Гончарова» – «Детская хореография в ДОУ: теория и практика» – Москва: Сфера, 2019.
5. Р. Халикова – «Балалар биі: Әдістемелік құрал» – Шымкент: 2021.
6. Н. Ветлугина – «Музыкальное воспитание в детском саду» – Москва: Просвещение, 2014.
7. «Б. Әділова, С. Тоқбергенова – «Мектепке дейінгі тәрбиедегі ұлттық ойындар мен би элементтері». – Алматы: «Арман-ПВ», 2018.
8. «Қазақстан Республикасының Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты» (МЖМБС), 2022 жылғы нұсқасы.
9. «Балаларға арналған музыка жинақтары мен фонограммалар» (CD, YouTube, Piano.kz, т.б.).
10. Авторлық әдістемелік жоспарлар мен тәжірибелік сабақтар – Әкиева А. Е., «Nursultan 7» ЖШС бөбекжай-балабақшасы, Ақтөбе қ., 2025–2025 оқу жылы.